

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 marca 2016 r.

Pozycja 255

POSTANOWIENIE

z dnia 16 marca 2016 r.

Sygn. akt Ts 268/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Tuleja – przewodniczący
Mirosław Granat – sprawozdawca
Stanisław Rymar,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 4 grudnia 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej S.K.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 lipca 2015 r. (data nadania) S.K. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 65 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, ze zm.) z art. 20, art. 64 ust. 3 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 68 Konstytucji.

Postanowieniem z 4 grudnia 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu, stwierdziwszy, że została ona złożona po upływie trzymiesięcznego terminu zastrzeżonego w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Jak podkreślił, przekroczenie terminu do wniesienia skargi spowodowane było tym, że jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 46 ust. 1 ustawy o TK skarżący wskazał wyrok Sądu Najwyższego z lutego 2015 r. zamiast wyroku Sądu Apelacyjnego w B. (dalej: Sąd Apelacyjny w B.) z grudnia 2013 r., doręczonego mu 23 stycznia 2014 r. Jednocześnie Trybunał uznał, że skarżący nie wykazał naruszenia swoich konstytucyjnych praw. Trybunał ustalił również, że skarga nie zawierała uzasadnienia związku między sprawą skarżącego, zakwestionowanym w skardze przepisem kodeksu cywilnego a przywołanymi przez skarżącego konstytucyjnymi wzorcami kontroli. Jako bezpodstawny Trybunał ocenił przy tym zarzut naruszenia przysługującego skarżącemu prawa do ochrony zdrowia, skoro orzeczenia wydane w jego sprawie dotyczyły jego (solidarnej) odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy. Trybunał zaznaczył też, że sformułowany przez skarżącego zarzut naruszenia jego prawa własności był postawiony przeciwko aktowi stosowania prawa, co uniemożliwiało jego uwzględnienie w postępowaniu skargowym.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący podnosi, że „wymóg wyczerpania

drogi prawnej wynika z zasady subsydiarności skargi konstytucyjnej. Dodatkowo zasada ta ma charakter konstytucyjny i wynika z art. 79 ust. 1 Konstytucji RP. W myśl zasady subsydiarności skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony konstytucyjnych praw, którym można się posłużyć wtedy, gdy skarżący wykorzysta inne przysługujące mu z mocy Konstytucji i ustaw środki ochrony. (...) Zatem wyczerpanie drogi prawnej i uzyskanie ostatecznego rozstrzygnięcia powinna oznaczać konieczność złożenia wszystkich przewidzianych prawem środków zaskarżenia oraz doprowadzenie w rezultacie do wydania ostatecznego orzeczenia o określonych w ustawie zasadniczej wolnościach, prawach lub obowiązkach osoby wnoszącej skargę konstytucyjną (...). W pozostałym zakresie skarżący powtarza w zażaleniu argumenty przedstawione w skardze, choć ogranicza konstytucyjne wzorce kontroli, wskazując, że zakwestionowany przepis naruszył art. 64 ust. 3 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 20 Konstytucji i wywodzone z nich prawo do ochrony własności i „jego wykonywania w sposób niezakłócony nieusprawiedliwionymi i nadmiernymi działaniami ograniczającymi ze strony ustawodawcy”, a także „wolność gospodarki rynkowej oraz własności prywatnej”. Oprócz zażalenia sporządzonego przez pełnomocnika skarżącego do Trybunału wpłynęło zażalenie sporządzone osobiście przez skarżącego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK z 1997 r. Jednak zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie w postępowaniu przed Trybunałem na etapie wstępnego rozpoznania skargi konstytucyjnej stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK. Rozpatrywane zażalenie dotyczy postanowienia o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, która została wniesiona przed 30 sierpnia 2015 r., dlatego do jego rozpoznania zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 w zw. z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b *in fine* w zw. z art. 36 ust. 6 i 7 ustawy o TK z 1997 r.). Na etapie rozpoznawania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w zaskarżonym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał uznaje, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń w nim przedstawionych i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

W zażaleniu skarżący podnosi, że wniesienie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego było konieczne, aby zadośćuczynić zasadzie subsydiarności skargi konstytucyjnej. Zdaniem skarżącego dopiero uzyskawszy wyrok Sądu Najwyższego, wyczerpał on drogę prawną, co umożliwiło mu zainicjowanie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Trybunał zwraca uwagę na to, że choć skarga konstytucyjna rzeczywiście jest subsydiarnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, to jednak zgodnie z jednolitym orzecnictwem TK zasada subsydiarności w korzystaniu z ochrony skargowej wymaga wyczerpania przysługujących skarżącemu zwykłych środków prawnych przed zainicjowaniem postępowania skargowego przed Trybunałem. Tym samym do wyczerpania drogi prawnej, tj. spełnienia wymagania określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o TK z 1997 r., nie jest konieczne korzystanie ze środków o charakterze nadzwyczajnym, wnoszonych od orzeczenia, któremu przysługuje już przymiot prawomocności (zob. w szczególności

postanowienie TK z 23 października 2013 r., Ts 302/12, OTK ZU nr 5/B/2013, poz. 539). Skorzystanie z nadzwyczajnych środków zaskarżenia uzasadnia co najwyżej zawieszenie postępowania skargowego przed Trybunałem zgodnie z art. 20 ustawy o TK z 1997 r. w zw. z art. 177 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c. lub kodeks postępowania cywilnego), co obecnie ustawodawca przewidział wprost w art. 67 ustawy o TK z 2015 r.

Trybunał zauważa, że skarga kasacyjna jako nadzwyczajny środek odwoławczy funkcjonuje już przeszło 10 lat (od 6 lutego 2005 r.). Nie powstają już zatem żadne wątpliwości związane z interpretacją „wyczerpania drogi prawnej” w kontekście dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 13, poz. 98) nowelizacji przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących skargi kasacyjnej. Oczywiście może się zdarzyć, że ostatecznym rozstrzygnięciem o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego będzie dopiero orzeczenie wydane w wyniku rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia (np. skargi kasacyjnej), jednak z taką sytuacją nie mamy do czynienia w sprawie skarżącego. Orzeczeniem takim nie był bowiem wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2015 r., lecz wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z grudnia 2013 r. i to z jego doręczeniem skarżący powinien był wiązać początek biegu terminu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy o TK z 1997 r.

Trybunał wyjaśnia również, że zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o TK z 1997 r. skargę i zażalenie na postanowienie o odmowie nadania jej dalszego biegu sporządzają adwokat lub radca prawny, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych. Tym samym pismo skarżącego złożone jako zażalenie nie podlegało rozpoznaniu.

Wobec powyższego Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.